

MONITORUL

PRIMĂRIEI ORAȘULUI DETA

Anul XVI • Nr. 188 • Iunie 2024 • Apare lunar • GRATUIT • www.detatm.ro

Ziua eroilor la Deta

Au luptat cu vitejie pentru țara lor. Și-au dat viața pentru ca noi să ne bucurăm azi de libertate. O libertate pe care, de multe ori o înțelegem cu totul altfel decât și-ar fi dorit ei, eroii neamului nostru. Jertfa lor mântuitoare ne redă astăzi un strop din demnitatea pierdută, de-a lungul timpului. Ne face să fim mândri că suntem români și să ridicăm puțin fruntea plecată sub povara greutăților și a umilințelor îndurate de-a lungul timpului. 13 iunie a fost ziua când a avut loc pomenirea tuturor eroilor, ostașilor și luptătorilor români din toate timpurile și din toate locurile, care s-au jertfit pe câmpurile de luptă, în lagăre și în închisori pentru apărarea patriei și a credinței strămoșești, pentru întregirea neamului, libertatea și demnitatea poporului român. Fie că este vorba de eroii care și-au dat viața în luptele Războiului pentru Independență din 1877-1878, ale Războiului pentru Întregirea Neamului din 1916-1918, de cei care s-au jertfit pentru țară în 1941-1945, pe fronturile celui de-al Doilea Război Mondial sau de cei care au murit în închisorile comuniste, pentru apărarea și întărirea credinței ortodoxe, ori s-au jertfit pentru libertate și credință în Revoluția din decembrie 1989, Ziua Înălțării Domnului la cer proclamată și ca Zi a Eroilor a reprezentat pentru orașul Deta și satul Opațița Zi de rugăciune, zi de meditație și înnoire morală. La monumentul eroilor din fața Bisericii Ortodoxe Române din satul Opațița începând cu ora 11:00, și la monumentul eroilor din Piața Pompierilor din orașul Deta, începând cu ora 12:00, a fost adus un omagiu pentru eroii întregului neam românesc.

Au fost depuse corane și jerbe de flori la ambele monumente cu mesajul GLORIE ETERNĂ EORILOR ENAMULUI ROMÂNESC! de către:

OPATIȚA
Primăria Orașului Deta
Poliția Orașului Deta
Unitatea de Pompieri Militari a orașului Deta
Liceul Tehnologic Sf Nicolae Deta
Grădinița orașului Deta
Partidul Social Democrat
Partidul Național Liberal
Asociația Seniorilor Deta și Opațița
Jerbe de flori din partea elevilor și preșcolărilor din satul Opațița

DETA
Primăria Orașului Deta
Biserica Ortodoxă Română Deta
Poliția Orașului Deta
Poliția de Frontieră a Orașului Deta
Unitatea de Pompieri Militari a orașului Deta
Liceul Tehnologic Sf Nicolae Deta
Grădinița orașului Deta
Spitalul orașenesc Deta
Oficiul Poștal Deta
Partidul Social Democrat
Partidul Național Liberal
UDMR Deta
Asociația Seniorilor Deta și Opațița
Asociația Penisionarilor MAI
Forumul Democrat al Germanilor din Banat Filiala Deta

Eroii sunt pentru generația de astăzi un simbol al luptei pentru libertate, al speranței într-o viață demnă, al visului pentru care merită să lupți până la capăt. Ei sunt pentru noi un bun național de mare preț, pe care nu-l vom putea evalua decât prețuind cu responsabilitate drepturile și libertățile de care beneficiem astăzi. De aceea, se cuvine să-i cinștim pe eroi, azi și în fiecare clipă a vieții noastre. Căci, în fiecare din noi bate o inimă de Mihai, Mircea, Ștefan sau Neagoe. O inimă de domnitor sau de simplu soldat care și-a ascuns, așa cum spune un cântec, toată țara în raniță. Ca să nu i-o mai fure nimeni niciodată!!!

Editorial

Petru Roman

Mulțumesc pentru încrederea pe care mi-ați acordat-o!

Alegerile s-au încheiat și avem în față încă patru ani în care voi răspunde prin muncă și seriozitate, așa cum v-am obișnuit, încrederii pe care mi-ați acordat-o în data de 9 iunie. Le mulțumesc tuturor celor care s-au prezentat la vot. Le mulțumesc în mod special celor care mi-au acordat din nou încrederea și mi-au încredințat un nou mandat de primar al Orașului Deta. Nu vă voi dezamăgi. Este o răspundere importantă pentru mine așa cum a fost și în anii trecuți. Vom continua proiectele începute în oras și vom căuta noi oportunități de finanțare pentru a crește calitatea vieții în Deta. Îi felicit pe contracandidații mei și îi chem să se implice alături de mine și de echipa mea în construcția comunității noastre. În acest mare proiect de modernizare și dezvoltare a orașului trebuie să fim cu toții o echipă pentru că avem un singur scop, acela de a munci pentru comunitatea noastră. Eu vă asigur că voi face tot ce țin de mine pentru a tine unită echipa orașului Deta!

MONITORUL

PRIMĂRIEI DETA

Maraton de evenimente pentru cei mici de 1 iunie

Orașul nostru i-a sărbătorit pe cei mai mici locuitori cu un șir de evenimente care au adus zâmbetul pe buzele copiilor, dar și ale părinților și bunicilor. Ziua de sărbătoare a fost deschisă de concursul de biciclete care s-a bucurat de un imens succes. S-au înscris în competiție 125 de copii, 45 dintre ei obținând premiile 1, 2 și 3 la cele 15 categorii la care au participat. La finalul concursului toți participanții au fost recompensați cu diplome de

participare și au plecat fericiți spre Parcul Anton Kratzer, locul de desfășurare a spectacolului intitulat "1 iunie de povești". Cei mici au fost întâmpinați de personaje de povești care i-au pictat pe copii pe față după care s-au bucurat de cele două topogane montate special în parc pentru acest eveniment. A urmat un carnaval al poveștilor la care au participat peste 50 de copii care s-au înscris în concurs și s-au costumat în personajele de povești preferate. Cu toții împreună au format carnavalul poveștilor, fiind recompensați la final cu cărți de povești, ciocolată, multă înghețată și baloane.

PRIMĂRIA ORĂȘULUI DETA CONSILIUL LOCAL DETA

CROSUL ORĂȘULUI DETA
EDIȚIA A XIII-A

Str. Anton Kratzer

Str. Stefan Cel Mare

Str. Victoriei

PARC

**DUMINICĂ
21 IULIE**
ORA 9⁰⁰

PRIMĂRIE

START FINISH

Înscrierile se fac până pe data de 12 iulie, la numerele de telefon 0768 833 170 sau 0766 544 174 sau pe adresa de e-mail.

La înscriere trebuie să precizați numele și prenumele concurentului precum și mărimea pentru tricou.

Sunt așteptați cetățenii din Deta și Opațița, de toate vârstele, pentru a participa în competiția prieteniei pentru o viață sănătoasă

Festivalul etniilor

O comunitate multiculturală precum este orașul Deta a reușit de-a lungul timpului să strângă în imensa desăgă, amintiri vrednice care rămân întipărite veșnic în sufletul nostru. Aceasta desăgă este plină cu tradiții, obiceiuri, datini, costume populare, limbă, credință și multă iubire pentru tot ceea ce reprezintă moștenirea strămoșească. Tradițiile sunt un element esențial al culturii noastre. Ele ne ajută să formăm structura și fundația societății, ne reamintesc că suntem parte a unei istorii care ne definește trecutul, ne transformă în oamenii care suntem astăzi și în cei care vom deveni mâine. Odată ce ignorăm semnificațiile bogate ale tradițiilor noastre, practic distrugem, încet dar sigur, însăși fundația identității noastre naționale. De aceea ele trebuie păstrate și valorificate astfel încât să nu piară în negura timpului. Tradițiile sunt un prilej de rememorare a vremurilor drepte. Acele vremuri în care domneau simplitatea și rigurozitatea. Tradițiile ne pot ajuta și astăzi să ducem o viață mai cumpătată, mai frumoasă, mai sănătoasă. Ne pot sprijini să gândim ceea ce ne face bine. Pornind de la toate aceste gânduri a luat naștere proiectul "Curcubeul Multiculturalității în zona Timiș-Torontal-Bîrzava", menit să unească 7 dintre principalele comunități etnice ale microregiunii într-un singur scop, cel de conservare și valorificare a identității culturale a microregiunii și implicit a orașului Deta

În cadrul acestui proiect, în ultima zi a lunii mai, a avut loc Festivalul Etniilor, activitatea principală prevăzută în proiect - un concept diferit față de evenimentele culturale cu care am fost obișnuiți până acum. Acest festival a reprezentat cu siguranță pentru numeroșii oameni prezenți în Parcul Anton Kratzer o călătorie în timp, în vremurile deloc apuse în sufletele noastre, în care totul era realizat de mâna omului, în care o zi obișnuită din viața lui astăzi pentru noi poate fi un spectacol. Festivalul a reușit să strângă lalolaltă întreg tezaurul bănățean de tradiții, obiceiuri, porturi populare, meșteșuguri rețete gastronomiche, obiecte tradiționale, costume populare, folclor autentic, limbă și credință ale celor 7 etnii.

Festivalul Etniilor s-a desfășurat pe 4 segmente.

1. SPECTACOLUL EXTRAORDINAR CUCRCUBEUL MULTICULTURALITĂȚII

Acest spectacol, care a început la ora 19:00 pe scena parcului Anton Kratzer a debutat cu intonarea imnurilor de stat ale României, Ungariei, Serbiei, Bulgariei, Slovaciei și a Șvabilor din Banat. Apoi au fost prezentate ansamblurile participante, și anume Ansmablul Salba Ghedului Deta, Ansmablul Sveti Nikola Deta, Ansmablul Margareta Deta, Ansmablul Edelweiss Deta, Ansmablul Brest Breștea, Ansmablul Fijalocka Butin și reprezentanți ai etniei rome. Fiecare dintre ei au prezentat alături de coregrafii și coordonatorii lor un program artistic cu dansuri și cântece autentice specifice etniei și zonei noastre, realizând un spectacol excepțional pe care publicul numeros l-a salutat cu brațele deschise, cu multă căldură și de asemenea multă emoție.

Calitatea spectacolului a fost compeltată de prezența unor tineri interpreți valoroși care promit să urce folclorul bănățean pe cele mai înalte culmi, reprezentanți ai fiecărei etnii din proiect. Astfel, soliștii Ciprian Pop – român, Doriană Talpeș – etnia bulgară, Olivera Petcov - etnia sârbă, Kele Zoltan – etnia maghiară, acompaniați de maestroșii de formația instrumentală pro Datina, condusă de Răduț Cuciureanu la taragot, dar și grupul vocal au oferit un moment muzical care va rămâne întipărit cu litere de aur în istoria multiculturalității orașului Deta și am îndrăzni să spunem, chiar a Banatului. La finalul recitalului lor împreună aceștia au interpretat imnul Banatului – Iorgovan frumoasă floare ceea ce a oferit publicului nu doar emoție ci și lacrimi de bucurie.

Spectacolul a fost încheiat într-un mod la fel de armonios precum s-a și desfășurat. Membrii ansamblurilor au realizat un tablou coregrafic în care au dansat cu toții folclor din fiecare etnie.

2. ATELIERE DE MEȘTEȘUGARI

Parcul a fost inundat cu meseriași, meșteșugari și femei tinere și bătrâne care au arătat îndeletniciri pe cale să apună. Am fost onorați să zărim în localitatea noastră opincar, olar, cojocar, cioplitor în lemn, cu toții de la Făget, femei care împletesc coșuri de nule de la Arad, dar și etnice care confecționează batiste, care torc lână, realizează dantelă, cos goblene, tricotează, croșetează, realizează mileuri, decorează costume populare, bărbați care bat coasa, care despoaie porumb cu unelte vechi, care fac mățuri, ascut cuțite cu mașinării manuale folosite în vremurile de altădată.

3. EXPOZIȚIE DE OBIECTE ȘI COSTUME POPULARE

Sala multifuncțională din parcul orașului a devenit timp de o zi un muzeu viu, fiind amenajate o cuină, un șapis, o sobă mare (camera de zi), dormitor, cu obiecte tradiționale vechi de altă dată. De asemenea fiecare etnie a amenajat un colț cu obiecte tradiționale specifice comunității sale. De la expoziție nu au lipsit nici costumele populare vechi de peste 120 de ani, dar și războaie de țesut, toate fiind capodopere care vor dăinui în timp.

4. TÂRG GASTRONOMIC

Au fost scoase rețetare ale buncilor și străbuncilor noastre, fiind expuse peste 55 de feluri de prăjituri și preparate sărate realizate după rețete foarte vechi. Le mulțumim gospodinelor care ne-au dăruit gustul copilăriei, Printre preparatele vedetă de pe masa îmbelșugată s-au numărat krempită, ștangle, doboș tortă, foi cu săligar, tăieței cu mac și nucă, pocărați cu nuci, ruladă cu pekmez, gomboși cu prune și caise, prăjitură greta garbo, opincute cu nucă, turtă frecată cu brânză și cu măr, grilaj cu gem, tanjanița piersicuțe, banilițe, ghibanițe cu ludaie și cu brânză, plăcintă cu griș, plăcintă întinsă cu vișine, pogăcele cu jumere, cornulețe cu nucă, mac, rahat, gmem, cu brânză, saviacițe, haios kifles, obletne, saleuri, mălai cu vișine, turtă cu zahăr ars, siromaska torta, fursecuri cioclozi, foi cu bullion, tașke cu bănză, melci, pită cu untură, platou cu mezeluri făcute în casă, salată de cartofi cu boia și ouă, suc de soc făcut în casă. Cu toții s-au putut delecta cu gustul crofnelor fripte pe șpoier, cu kurtoskolach făcut pe loc. De asemenea gospodinele ne-au arătat cum se frământau crofnele, colacii sau chiar cum se făceau și tăiau tăieței de casă.

Curcubeul multiculturalității în zona Timiș Torontal Bîrzava este un proiect cultural gândit și implementat de Primăria orașului Deta, derulat prin Grupul de Acțiune Locală Timiș-Torontal-Bîrzava, finanțat prin axa LEADER din Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR), un program implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și este finanțat la rândul său de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și de Primăria Orașului Deta.

Ruga orașului Deta

În ziua de Rusalii, ziua Pogorării Sfântului Duh, unul din cele mai importante praznice religioase ale ortodocșilor, în numeroase localități din întreg Banatul, ale căror biserici au hramul în această zi, locuitorii celebrează ruga, o sărbătoare foarte dragă bănățenilor, printre care se numără și orașul Deta. Pentru localitatea noastră, Ruga reprezintă una dintre cele mai valoroase tradiții pe care le întâlnim în lada cu zestre a patrimoniului cultural tradițional al orașului, menită a fi păstrată și valorificată an de an, ca una dintre cele mai dragi amintiri moștenite de la strămoșii noștri. Aceasta este una dintre modalitățile care ne aduce cel mai aproape de rigurozitatea vremurilor de altă dată. La balul de rugă s-a știut întotdeauna cine, ce și când joacă ori cântă. Tot atunci s-au scos de la naftalină cele mai prețioase porturi populare, cele de sărbătoare, împreună cu salbe, cepse și "păpuți" noi. La rugă cei mai făloși erau cei care jucau "al mai fain" sorocu, învățita pră sub mână, brău ori argeleana. La Ruga Bănățeană de la Deta ne-am adus aminte și în acest an de toate aceste lucruri prețioase, care contribuie cu desăvârșire la păstrarea și cosnervarea identității noastre naționale. Petrecerea de Rugă, care a avut loc duminică, 23 iunie în Parcul Anton Kratzer a fost însuflețită de un spectacol folcloric, muzică și joc de calitate, localnicii și invitații acestora, plini de voce bună, încingându-se la joc, îndemnați de programele muzicale ale soliștilor și formației de muzică populară invitate în acest an. Și cum o legendă bănățeană din vremuri îndepărtate spune că e greu în casa în care goștii nu mai iesă, dar și mai greu în cea în care nu intră, la un astfel de eveniment de anvergură, orașul nostru s-a bucurat de goști de "fală" ai Banatului, care au menținut petrecerea, jocul și voia bună până după miezul nopții. Invitații noștri au fost interpretii Miruna Lazea și Irinel Dănilă alături de formația instrumental Modern Music. Nici noi, gazdele, nu ne-am lăsat mai prejos, astfel că grupa de

tineri și cea de seniori a Ansamblului Salba Ghedului, alturi de interpreta Sara Peter au oferit un program folcloric care a bucurat inimile tuturor celor prezenți, coregrafiile fiind semnate de către soții Raul și Cristina Lazăr. Ruga a fost deschisă de tradiționala horă la care au participat toate cele 4 șiraguri aurite din salba prețioasă a Ghedului: grupele de copii, intermediari, tineri și seniori. Iată că, datorită reușitei evenimentului, și în acest an Ruga Bănățeană de la Deta se înscrie în lista tradițiilor care duc mai departe moștenirea patrimoniului bănățean, păstrându-l ca una dintre cele mai de preț valori dobândite de-a lungul vieții culturale ale comunității noastre. Iar dacă zicala, "Mai bine pământul să îl vând, decât tradițiile să le dau uitării", deține o însemnătate valoroasă pentru comunitatea noastră, vă așteptăm cu mult drag în perioada 19-21 iulie, din nou în Parcul Anton Kratzer pentru a ne celebra orașul la cea de-a XIII-a ediție a Zilelor Orașului Deta!! (Bozic Diana)

Festivități de final de an la școală

Sfârșitul lunii mai și începutul lunii iunie îl reprezintă perioada festivităților de final de an școlar pentru cadrele didactice și pentru elevii școlii noastre. Pentru clasele terminale, însă, sfârșitul anului coincide, totodată, cu finalului unui ciclu de învățământ, de aceea festivitățile de absolvire au fost anticipate de două meciuri de adio - un meci de fotbal și unul de handbal - la care au luat parte elevii claselor a VIII-a și elevii claselor a XII-a, alături de profesorii lor. A fost un

moment de bucurie și de distracție, dar și de competitivitate și de camaraderie. Pe lângă faptul că s-au întrecut pe terenurile de fotbal, elevii au creat amintiri de neuitat. Totodată, pentru elevi, aceasta a fost o ocazie excelentă să își demonstreze abilitățile și talentul pe teren, dar și să se bucure de momente de relaxare și de distracție, alături de colegi și de profesori. Îi felicităm pe domniile profesori pentru victorie și pe elevii pentru curajul pe care l-au avut de a participa în această competiție. În data de 7.06., a avut loc Festivitatea de Absolvire a claselor terminale. Cu această ocazie, elevii și-au luat rămas-bun de la profesorii lor, prin interpretarea imnului Gaudeamus Igitur. Festivitatea a avut loc la Casa de Cultură a orașului Deta și a adunat laolaltă cadre didactice, elevi, părinți și autorități. Cuvântul de deschidere i-a aparținut doamnei directoare, Ioana Miloș, care, ca de fiecare dată, le-a adresat, cu multă căldură, absolvenților invitația de a reveni oricând în liceul lor drag, deoarece porțile vor fi deschise pentru ei. În curând, ne pregătim pentru o altfel de festivitate, a elevilor de a VIII-a. Anul școlar se apropie de sfârșit, iar apoi vor urma examenele. Le dorim elevilor noștri mult succes și numai bine!

CĂSĂTORII

- ♥ 01.06.2024 PĂTRAȘ ALEXANDRU LAURENȚIU ȘI KAPOR MARIANA
- ♥ 01.06.2024 RUJICI RĂZVAN ȘI DIACONU MIRUNA
- ♥ 02.06.2024 LUPU COSMIN IONUȚ ȘI TOPALĂ LARISA LOREDANA
- ♥ 06.06.2024 PODARIU ANDRON ȘI BLAJ ZAMFIRA
- ♥ 10.06.2024 ȘĂMANȚU DANIEL PĂVEL ȘI MITICA LENUȚA
- ♥ 20.06.2024 GRAMA COSMIN ȘI GRUIA PATRISIA VANESA

Le dorim Casă de piatră!

Dumnezeu să îi odihnească în pace!

- † KOVACS ȘTEFAN 85 ANI – 06.04.2024
- † GIURGEV RADOVAN 80 ANI – 14.04.2024
- † NOVACOVICI MARIA 80 ANI – 21.04.2024
- † ROB FLORICA 82 ANI – 28.04.2024
- † URSAN GHEORGHE 66 ANI - 28.04.2024
- † TELBISZ MARGARETA 91 ANI – 12.05.2024
- † BENDARIU DORU MIHAI 56 ANI – 19.05.2024
- † IUST LAZĂR 96 ANI – 12.06.2024
- † BUDA PETRU 72 ANI – 13.06.2024
- † ARTUCOV MĂRIOARA 79 ANI – 15.06.2024
- † ȘERBAN VIORICA 67 ANI – DECEDATĂ ÎN CANADA ÎN 10.03.2024

Primăria orașului Deta transmite familiilor îndoliate, sincere condoleanțe!